

Entrevista **Pepe Serra** Director del Museu Nacional d'Art de Catalunya

“El MNAC em posa calent”

Maria Palau / Montse Frisach
BARCELONA

Pepe Serra continuarà cinc anys més al capdavant del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). En aquesta entrevista fa un repàs de les dificultats i les controvèrsies del seu primer mandat i projecta el futur de la institució.

S'ho ha hagut de pensar dos cops abans d'acceptar la renovació com a director?

M'ho vaig pensar molt més fa cinc anys per presentar-me al concurs que no pas ara. El que sí que he fet és parlar amb tot hom, amb totes les administracions, per transmetre'ls una idea clara: en aquest primer mandat hem apagat les urgències i ara hem de mirar lluny. El salt gran encara l'hem de fer.

Vostè venia del Museu Picasso, un museu més petit que va poder rellançar sense gaires complicacions. Al MNAC no està sent tot més frustrant?

El meu fill encara em pregunta per què en vaig marxar, del Picasso [riu]. Allà vaig fer curt: havia d'haver presentat la col·lecció nova i es va quedar al calaix. Al MNAC es pateix i hi ha pressió pel volum de tot plegat, per la incomprensió que el país no s'ha acabat de creure la seva importància... Però, al mateix temps, el lloc m'ha atrapat molt més del que em pensava. Aquests cinc anys han estat durs, però ara en canvi podem pensar a mitjà i a llarg termini. Aquest museu és al·lucinant, per descomptat no com a contenedor sinó com un lloc de trobada, d'afectes, de discussions... Tot això fa que el MNAC em po-

si calent. Em posa del revés. És que tenim moneda grega, un Velázquez, el Bernat Martorell, no sé quants cristos enfilats a la paret, el modernisme... Amb tot això, qui pot barrejar classes socials, qui pot barrejar punts de vista, és el MNAC. El problema és que no sé si tothom s'ho creu.

Com valora el primer mandat i com afronta aquest segon?

Del primer, n'estic modestament content. Tenim 400.000 visitants i ara en tenim 900.000. La taca del museu creix perquè s'ha activat. Ara què toca, doncs? El museu connectar, narrador i accessible. En aquest sentit ho tenim tot per fer. No us parlo només del museu accessible físicament, de rampes o de braille, sinó del museu que té les col·leccions ocultes, sense digitalitzar, sense narratives variades. La millor col·lecció de pintura mural romànica del món no pot ser que només ens parli de les valls de les quals procedeix. Els murals romànics són violència, religió, transcendència, espiritualitat. Aquests pròxims anys, si haig d'aprimar les exposicions, ho farà per invertir en mediació i participació constant. Hi ha una gran quantitat de gent que no ve perquè no sap ni qui som. Ara és el moment d'anar-la a buscar perquè el museu ja no vol tenir el monopoli dels continguts, no vol ser el prescriptor que fa el discurs, sinó que vol possibilitar i donar eines perquè la gent construeixi la seva visió del món.

Quines garanties ha rebut de les institucions pels pròxims cinc anys?

No els n'he demanat. No les he acorralat. El que els he dit és

que l'ambició ha de ser més gran, que l'exterior ha d'entrar aquí dins, cosa que no vol dir que haguem de banalitzar res, no farem petanca ni assemblees. Tant a l'Ajuntament com a la Generalitat els hem plantejat un pla per cinc anys que inclou un document pel 2029. Algú s'imagina el museu del 2029 amb dues sales d'exposicions en dos soterranis? Algú s'imagina el 2029 que a la Nit dels Museus el camí estigui tallat pel Saló de l'Automòbil? Em costa d'entendre com els polítics no veuen l'oportunitat d'aquest museu. Si el model són les tapes i els comiats de solter, bé, però... Jo faig la broma que el president de la Generalitat hauria de ser conseller de Cultura durant cinc anys.

Quin seria el pressupost ideal del museu?

Entre 25 i 30 milions d'euros, és a dir, el doble de l'actual. Si mantenir 300.000 obres d'art en un magatzem climatitzat val un milió i mig, no cal que me'ls donin, que me'ls descomptin. La CUP va fer una esmena perquè traguessin un milió al MNAC... el número és gran però el pressupost, no! Mantenir això perquè no s'espallí val uns milions encara que tanquéssim el museu. Si tanques un teatre, no gasta. Com més inversió tinguem, més diners generarem.

Per què la remodelació de la col·lecció permanent de renaixement i barroc s'ha ajornat tant de temps?

No obrirem fins al novembre, cert. Ho vaig programar per Sant Jordi. El guió, amb una barreja temàtica i històrica i 180 obres, està fet entre la visió transgressora de Juanjo La-

huerta i la del Francesc Quílez i del Joan Yeguas, i jo fent d'àrbitre. Ara acabem de tancar la secció i al final hem aconseguit redistribuir les col·leccions Cambó i Thyssen pel recorregut. A la primera sala hi ha dos retaules de cinc metres del Mestre de la Seu d'Urgell. El normal hauria sigut contractar una empresa per desmuntar-los en un dia i mig. En canvi ho ha de fer el Lluís Alabern amb dos tècnics en una setmana i mitja perquè els diners s'han posat als llums nous, a restaurar i a emmarcar els quadres, a tirar parets a terra, a l'aire condicionat... Llavors tot es demora. Precisament aquesta presentació posarà en relleu la falta d'espai que pateix el museu.

... que hauria de créixer al costat de les fonts de Montjuïc. En quin moment es troba el projecte d'ampliació?

Nosaltres vam presentar un projecte molt modest, però ho van convertir en una altra història amb un llac, una cascada i un túnel... en un lloc on no hi plou mai i la gràcia és que la gent s'hi passeja! Amb un pavelló nosaltres fem. Ho havíem treballat al mil·límetre. Però van encarregar el projecte a una persona que va dibuixar Disneylandia, i allò pujava a 150 milions. Res a veure amb remodelar només un pavelló per quatre o cinc milions. Ara hem quedat amb les administracions que es munti una taula de treball amb Urbanisme i Cultura de l'Ajuntament, la Generalitat (que està d'acord amb tot) i el ministeri, que ja veurem per què no està complint amb el que li toca.

Què és el que no compleix el ministeri?

La relació és cordial, però el ministre sap que el ministeri té el 30% de representació en els òrgans de govern de la casa i que això està per sota de l'aportació a què l'obliguen els estatuts. Un no compleix i els altres han de posar més del compte, i això és una perversitat. El ministeri no ha recuperat la gran retallada del moment més greu de la crisi, però en canvi continua ocupant la vicepresidència del museu. La diferència acumulada des d'aleshores és de 800.000 euros per any, i ja en deuen ha-

El director del
MNAC, Pepe
Serra, al seu
despatx

■ ANDREU PUIG

17 Junio, 2017

ver passat quatre o cinc. Mentre siguem Estat espanyol, aquest museu mereix de l'Estat moltíssima més dedicació.

El seu fitxatge estel·lar, Juanjo Lahuerta, com a cap de col·leccions, només va durar un any. Va ser dolorosa per vostè la seva marxa?

En nòmina se n'hi va estar dos; el primer va ser aquí sense ser-hi perquè, des de fora, es va dedicar a estudiar a fons les col·leccions. Som molt amics des de fa temps. No em va dolre. Vam

fer una aposta, fins que aguantés. És que passa una cosa: la incorporació de talent en aquestes estructures hauria de ser més flexible. No els pots demanar que renunciïn a les conferències, als comissariats, a les classes... per venir aquí a fitxar cada dia. El Juanjo seguirà col·laborant amb nosaltres. I a més hem fet una operació intel·ligent. Ara ell és el director de la Càtedra Gaudí i aviat signarem un acord molt important de transferència dels seus fons al MNAC. Serà per parts: per co-

mençar estem fent un inventari de deu mil dibuixos.

Tot i la falta d'espai per exposar-lo, es continua treballant en el projecte de l'art català de la postguerra, que va encarregar a Àlex Mitrani?

Hem fet una feina fonamental de detecció. Ara tenim una llista de 150 artistes amb l'obra que ens interessa localitzada. Tenim un mapa patrimonial. No hem triat noms sinó obres. Hi ha una iniciativa que es veurà ja, el 2018, a l'exposició per-

Mentre siguem Estat espanyol, aquest museu mereix de l'Estat molta més dedicació

manent. En l'última sala d'art modern, la de Dau al Set, comprimirem una mica el final del surrealisme i la Guerra Civil i ampliarem el relat fins als anys cinquanta. L'Àlex està acabant el guió. I si no anem més enllà és perquè no tenim espai! És vital. El Perejaume em diu que directament tanqui les sales de les exposicions temporals i les destini a col·lecció. Penso que si el pavelló es retarda, ens haurem d'associar amb algú que ens faciliti provisionalment l'espai que manca. Amb la Fundació Vila Casas? Estic especulant en veu alta.

Es tornarà a celebrar una boda índia al museu? És a dir, es tornarà a tancar el museu per satisfer el caprici d'un ric?

Accepto totes les crítiques però, des de la meua cadira, no les haurien fet. I, com ja vaig dir, les possibilitats del director de no permetre-ho eren molt poques. Ara no, però aquest museu ha tingut amenaces molt serioses sobre la continuïtat inclús del seu personal. El que vaig fer com a director és, com que això no està tarifat, ni ho estarà mai, posar una xifra, 300.000 euros, que em pensava que no acceptarien. I vaig ser burro, perquè hauria d'haver dit un milió. Sense tancar el museu, que un cop l'any algú deixi aquest dineral em semblaria perfecte. Ara estem revisant el preu del lloguer del Saló Oval perquè facilitem negocis milionaris però recaptem molt poc i volem un percentatge d'aquests beneficis. El que sí que hem fet és eliminar tots els lloguers de la cúpula perquè afectaven els visitants i les obres.

La discussió sobre el nom del museu es dona per acabada?

Nosaltres volíem canviar la marca, no el nom. I la marca MNAC, l'acrònim, està total-

Ni un sol director de museu o restaurador aragonès avala que els murals de Sixena es poden moure

ment abolida. Sou els mitjans, els que la feu servir. La nostra marca és Museu Nacional d'Art de Catalunya. Fa gràcia però és que MNAC és un museu de Bucarest i té comprat el domini des de fa temps! No ens en podem dir. El que queda pendent és que la nostra marca/nom dugui la localització del museu, Barcelona. Hem de trobar la fórmula.

Va ser un error lliurar voluntàriament, aquest juliol farà un any, les obres originàries del monestir de Sixena a Aragó?

Nosaltres vam acatar la sentència estant-hi totalment en desacord. Estem tan segurs que els objectes acabaran tornant que la millor prova és que tenim molt interès a saber en quines condicions es troben allà. Estic convençut que la sentència final ens serà favorable. Una altra cosa és que llavors prenguem la decisió que no volem que tornin. Vull dir que podem canviar la manera de gestionar-los, sobretot perquè estem parlant d'unes obres que a Aragó tenen un valor sentimental poderós i per nosaltres, artísticament, la seva absència no afecta les nostres col·leccions.

Amb les pintures murals sembla que s'ha imposat el seny. La jutgessa es manté en silenci i, com a mínim de moment, no n'ha ordenat el trasllat.

L'argument de la conservació sembla que, efectivament, s'ha imposat. Encara no ha sortit cap expert que hagi escrit en un informe: això es pot moure. Ni un sol director de museu o restaurador aragonès ho ha volgut signar! El seu silenci és ensordidor. La jutgessa, doncs, té a un cantó de la taula un totxo de l'especialista Simona Sajeva en el qual alerta dels perills de la destrucció d'aquesta obra, i a l'altre cantó, què hi té? Res. ■